



РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ
Гж 14435/10
Дана 06.04.2011. године
Б Е О Г Р А Д

терет доказивања чињенице да је повређен нужни део и висине нужног дела

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Весне Обрадовић, председника већа, Вере Петровић и Радмиле Ђурић, чланова већа, у парници тужиоца АА, кога заступа адвокат АБ, против туженог ББ, ради утврђења, одлучујући о жалби туженог изјављеној против пресуде Основног суда у Бору П.95/10 од 12.05.2010. године, у седници већа одржаној дана 06.04.2011.године, донео је

П Р Е С У Д У

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Основног суда у Бору П.95/10 од 12.05.2010. године у ставу првом изреке, па се **ОДБИЈА** тужбени захтев којим је тужилац АА тражио да се утврди да је уговор о поклону непокретности, закључен између сада пок. ПП, као поклонодавца и туженог ББ, као поклонопримца, оверен од стране Општинског суда у Бору дана 11.12.2003. године под бројем Ов.4365/03, ништав у делу који обухвата једну идеалну четвртину целокупне заоставштине, која се односи на непокретну имовину пок. ПП, и да је повређен тужиочев нужни наследни део од једне идеалне четвртине на непокретностима: аа, вв, гг, дд, њњ, све у КО Звездан општина Зајечар, те да се утврди да тужилац има право својине по основу наслеђа на $\frac{1}{4}$ наведених непокретности, као и право државине, а тужени обавезе да му припадајући део преда у својину и државину.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима поступка, садржано у ставу другом изреке пресуде Основног суда у Бору П. 95/10 од 12.05.2010. године, па се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужилац АА да туженом ББ надокнади трошкове парничног поступка у износу од 4.300,00 динара, у року од 15 дана.

Образложење

Побијаном пресудом у ставу првом изреке утврђено је да је уговор о поклону непокретности закључен између сада пок. ПП, као поклонодавца и туженог, као поклонопримца, оверен од стране Општинског суда у Бору дана

11.12.2003. године под бројем Ов.4365/03 ништав у делу који обухвата једну идеалну четвртину целокупне заоставштине, која се односи на непокретну имовину пок. ПП, и да је повређен тужиочев нужни наследни део од једне идеалне четвртине на непокретностима ближе наведеним у изреци побијане пресуде, па је утврђено да тужилац има право својине по основу наслеђа на $\frac{1}{4}$ тих непокретности, као и право државине, а тужени је обавезан да му припадајући део преда у својину и државину, у року од 15 дана.

Ставом другим изреке обавезан је тужени да тужиоцу надокнади трошкове парничног поступка у износу од 35.418,00 динара, у року од 15 дана.

Против наведене пресуде тужени је благовремено изјавио жалбу због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде применом члана 372 ЗПП-а, Апелациони суд је нашао да је жалба туженог основана.

У спроведеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из чл. 361 ст. 2 ЗПП-а, на које другостепени суд пази по службеној дужности, нити се у жалби туженог указује на постојање таквих битних повреда поступка, због којих би се побијана пресуда морала укинути.

Из утврђеног чињеничног стања произилази да су на заоставштини пок. ПП, коју чини новац на штедној књижици код Комерцијалне банке и новац на име неисплаћене пензије са разликом и свим новчаним припадностима према обрачунау РФПИО, за наследнике оглашени синови ББ1 (отац туженог) и тужилац АА на по $\frac{1}{2}$. Пок. ПП је са туженим закључила уговор о поклону непокретности дана 11.12.2003. године, којим је своје непокретности, означене у изреци побијане пресуде поклонила свом унуку – туженом. На основу извештаја Комерцијалне банке утврђено је да је тужиоцу и оцу туженог на основу оставинског решења исплаћено по 4.175,00 динара, а на основу извештаја РФПИО да је тужиоцу исплаћено на име пензије 9.398,64 динара, а оцу туженог поред наведеног износа за пензије и такозвани велики дуг у износу од 7.442,08 динара а према налазу вештака вредност поклоњених непокретности износи 298.989,00 динара, а вредност дела од $\frac{1}{4}$ 74.747,25 динара.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, а нарочито од чињенице да је учињеним поклоном повређен нужни део, првостепени суд је одлучио као у ставу првом изреке побијане пресуде применом чл. 40 ст. 1 Закона о наслеђивању у вези са чл. 42 истог закона.

Међутим, основано тужени у жалби указује да је првостепени суд погрешно применио материјално право приликом доношења побијане пресуде.

Наиме, одредбом чл. 42 Закона о наслеђивању прописано је да је нужни део повређен ако је вредност оставиочевих завештајних располагања и поклона учињених нужном наследнику или лицу уместо кога овај долази на наслеђе мања од вредности наследниковог нужног дела, а одредбом чл. 43 да нужном

наследнику припада новчана проитввредност нужног дела, с тим што суд може одлучити да овом припадне одређени део ствари и права која чине заоставштину. Према чл. 48 истог закона вредност заоставштине на основу које се израчунава нужни део се утврђује тако што се најпре пописује и процењује целокупна имовина коју оставилац има у тренутку смрти, заједно са свим његовим завештајним располагањима, и свим његовим потраживањима, од чега се одузима износ оставиочевих дугова, као и износ трошкова пописа и процене заоставштине и уобичајених трошкова сахране, а тако добијеном остатку се додаје вредност свих поклона које је оставилац учинио неком од законских наследника, независно од тога ком наследном реду припадају, као и вредност поклона које је оставилац у последњој години свог живота учинио онима који нису законски наследници.

Дакле, вредност заоставштине пок. ПП у конкретном случају представља вредност постојеће заоставштине у тренутку смрти – новчани износи код Комерцијалне банке и потраживање према РФПАО, као и вредност поклоњених непокретности, па се према укупној вредности заоставштине утврђује новчана противвредност $\frac{1}{4}$, колико износи тужиочев нужни део, а имајући у виду да је право на нужни део примарно облигационо правног карактера, уколико оставилац није изричито одредио природу нужног дела, те да може бити стварно правног карактера само уколико суд сматра да је то оправдано.

На примену материјалног права, у погледу утврђивања вредности заоставштине, на основу које се израчунава нужни део, по правилима из чл. 48 Закона о наслеђивању, првостепеном суду је указао Окружни суд у Зајечару у решењу Гж. 509/06 од 19.10.2006. године, како би се утврдило, имајући у виду извршене исплате законским наследницима од стране Комерцијалне банке и РФПАО, да ли је повређен нужни део, а ако јесте у ком износу. Након достављања наведеног Гж решења странкама тужилац је на рочишту 24.08.2009. године изјавио да сматра да је налог Окружног суда без утицаја на одлуку у овој правној ствари и да се на тај начин одуговлачи поступак, а након што је првостепени суд у потпуности поступио по налогу Окружног суда у погледу извођења доказа те саслушао странке и прибавио извештај од РФПАО, тужилац је предложио закључење расправе и изјавио да нема предлоге за извођење нових доказа.

Имајући у виду наведено, а како је на тужиоцу терет доказивања чињенице да је повређен нужни део и висине нужног дела, тужбени захтев је неоснован, јер тужилац није пружио, нити предложио доказе, на наведене околности, у смислу чл. 48 Закона о наслеђивању, у чијем одсуству се не могу утврдити битне чињенице за одлуку, тј. није предложио извођење доказа вештачењем, ради утврђивања укупне вредности заоставштине на основу које се израчунава нужни део, који не представља $\frac{1}{4}$ поклоњених непокретности, већ $\frac{1}{4}$ од вредности заоставштине која представља збир вредности заоставштине постојеће у моменту смрти оставиоца, завештајних располагања и учињених поклона, укључујући и евентуална потраживања, уз умањење за дугове.

Поред тога, имајући у виду примарно облигационо правни карактер нужног дела, тужилац је био овлашћен да на име нужног дела тражи исплату

новчане противвредности $\frac{1}{4}$ заоставштине, а постављање стварно правног захтева по овом основу, у конкретном случају није било оправдано, с обзиром на вредност наследног дела (новчана средства код Комерцијалне банке и потраживање према РФПИО), вредност поклоњене непокретности и висину нужног дела ($\frac{1}{4}$).

Из изложених разлога одлучено је као у ставу првом изреке применом правила о терету доказивања из чл. 223 ст. 1 ЗПП-а, у вези са чл. 48 Закона о наслеђивању.

С обзиром да је тужени успео у спору преиначена је и одлука о трошковима поступка, па су туженом досуђени трошкови за судске таксе на одговор на тужбу у износу од 500,00 динара, на жалбу у износу од 1.000,00 динара и на Гж одлуку у износу од 2.800,00 динара, укупно 4.300,00 динара, што је одмерено према важећој Таксеној тарифи, сагласно чл. 149 и 150 ЗПП-а.

Одлука је донета на основу чл. 380 тачка 4 и 387 тачка 3 ЗПП-а.

Председник већа – судија
Весна Обрадовић с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Светлана Антић